

competence it is necessary to develop a model and modern technology, which would have had sufficient scientific justification. Evaluation of educational achievements of students motivation to master the environmental knowledge, ability to solve tasks of production-technical nature allowed us to determine methods and forms, which we consider appropriate to include in the technologies of the future.

The article characterizes the basic stages of formation technology of student competence of the experimental groups, namely: motivational, cognitive integration and effective assessing. We characterize the forms and methods of work that have been implemented at each of the stages of the proposed technology, and that turned out to be the most effective for the formation of environmental expertise. On the basis of the result analysis of the forming phase of experiment the effectiveness of the introduced technologies is discovered; the basic problems of the development and further improvement of the personality of the future expert on responsible civil and professional attitude to solving environmental problems of mining industry are set.

Formation of ecological competence involves the interrelated components of which are leading positive motivation, special environmental knowledge that reveal relationships in the system "man-nature", which will have a positive influence on the formation of environmental values and beliefs regarding the conservation, restoration, protecting and rational using of natural resources.

Key words: *mining engineer, forming of ecological competence, structural components of ecological competence, levels of ecological competence, professional training, technology, form of education, disciplines of natural science cycle*

УДК 371.315.6:51

Оксана Дубинська

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0001-7088-3484

Іван Салатенко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-4762-633X

DOI 10.24139/2312-5993/2017.01/036-048

СПОРТИВНО-ОРІЄНТОВАНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТОК ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Розроблено й науково обґрунтовано спортивно-орієнтовану технологію фізичного виховання на основі переважного застосування волейболу, спрямовану на психофізичне вдосконалення студенток економічних спеціальностей, підвищення рівня соматичного здоров'я та фізичної підготовленості, концептуальною основою якої є використання засобів і методів фізичного виховання та спортивного тренування, змагальної діяльності, формування позитивної мотивації до регулярних занять фізичними та спортивними вправами з використанням різних форм занять.

Ключові слова: *фізичне виховання, студентки економічних спеціальностей, професійно-прикладна фізична підготовка, спортивно-орієнтована технологія*

Постановка проблеми. Серед багатьох важливих актуальних проблем, які потребують обґрунтування, особливе місце належить визначенню нових шляхів для зміцнення здоров'я студентів, профілактики захворюваності і травматизму, дотримання основ здорового способу життя, фізичної та психічної підготовки до ведення активного, повноцінного життя та професійної діяльності. За результатами аналізу наукової літератури можемо зазначити, що студенти ВНЗ мають дуже низькі показники рівня фізичної підготовленості, за даними, отриманими М. В. Базилевич (2010) близько 60 %, а по закінченню навчання, значний відсоток випускників фізично неспроможні якісно і плідно працювати на виробництві. Основні чинники, які негативно впливають на стан здоров'я студентської молоді, є низька мотивація до занять спортом та фізичною культурою, відсутність спеціалізованих знань про засоби контролю за фізичною підготовленістю.

Аналіз актуальних досліджень. У літературі сьогодні існує достатня кількість робіт, які присвячені питанню удосконалення фізичного виховання студентів Г. Апанасенко (2000), Т. Бондар (2010), В. Ефимова (2010), Є. Захаріна (2007), С. Канішевський (2009), Т. Круцевич (2010), С. Лазоренко (2013). Їх велика кількість свідчить, скоріше, про те, що сьогодні відсутні методологічно обґрунтовані підходи до оцінки наявного соціального досвіду з проблем реформування фізичного виховання у вищих закладах освіти. Підтвердженням цьому є численні дослідження М. Базилевич (2010), І. Бондар (2000), Л. Вовк (2010), В. Домбровский (2011), Ю. Остапенко (2015), Н. Петренко (2015) присвячені оптимізації процесу фізичного виховання студентів, але, незважаючи на цей факт, дотепер кардинальних змін у вирішенні цієї проблеми не відбулося.

Фахівці сфери фізичного виховання (Л. Лубишева, 2003; М. Базилевич, 2010) бачать вирішення проблеми вдосконалення системи фізичного виховання шляхом упровадження спортивно-орієнтованого фізичного виховання, основою якого є творче використання новітніх методик, напрацьованих в області спорту, що дозволить краще вирішувати виховні та навчальні завдання в порівнянні з традиційними підходами до організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

Так, наукові роботи Т. Кутек (2001), Н. Фалькова (2002), Є. Котов (2003), О. Фанигіна (2005), С. Лазоренко (2011), Ж. Козіна (2013), В. Темченко (2015), були присвячені корекції фізичної підготовленості студентської молоді з використанням таких різних видів спорту, як засіб зміцнення здоров'я. В окремих роботах А. Драчук (2001), П. Кожевнікова (2009), А. Козицька (2007), Є. Захаріна (2008) є лише загальні вказівки для студентів із низьким рівнем фізичної підготовленості щодо додаткових занять з фізичного виховання.

Непопулярність фізичної культури у виші пояснюється відсутністю у студентів навичок, досвіду фізичної активності, знеціненням ролі фізичного

виховання, відсутністю можливості обирати улюблені види рухової активності (модні види спорту), незадовільною діагностикою фізичного та психічного стану студентів першого курсу, застосуванням традиційних застарілих методів проведення занять, у яких відсутнє дидактичне обґрунтування.

Тому, незважаючи на чисельні дослідження вітчизняних і зарубіжних авторів (О. Леготкин (2004); Н. Бондарчук (2006); Л. Долженко (2007); О. Долганов (2006); С. Радаева (2008); Н. Турчина (2012) актуальною є розробка нових технологій, з використанням засобів та методів спортивного тренування на основі видів спорту, що користуються популярністю у студентської молоді.

Мета роботи – обґрунтувати зміст спортивно-орієнтованого фізичного виховання студенток економічних спеціальностей на основі переважного застосування волейболу та розробити технологію її реалізації.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, соціологічні методи дослідження, біологічні, психодіагностичні, педагогічний експеримент та методи математичної статистики.

Виклад основного матеріалу. З метою дослідження мотивів та інтересів до занять спортом та фізичною культурою нами була розроблена анкета, яка складалася з таких розділів: відомості про студентів, питання, що дозволяють, з одного боку, визначити ставлення до предмету «фізичне виховання», з іншого, – дізнатися мотиваційно-ціннісну спрямованість у сфері фізичної культури та спорту. У дослідженнях взяли участь студентки I–IV курсів «Української академії банківської справи» (n = 283) та Сумського державного університету (n = 646) міста Суми. Усього в анкетуванні взяло участь 929 студенток.

Результати анкетування під час вивчення ставлення до занять з фізичного виховання показали, що близько 40 % опитаних студенток без особливого бажання відвідують заняття, 39,5 % респонденток позитивно ставляться до предмету «фізичне виховання», у той самий час майже 20 % зазначили, що їм взагалі не подобаються заняття з фізичного виховання.

Проведене дослідження дало змогу виявити популярні види рухової активності у студенток. Отже, дівчата мають потребу організовано займатися спортивними іграми, серед яких ними обрано саме волейбол, що складає – 30,5 % опитаних та різні види фітнесу, на що вказує 27,1 % респондентів.

З метою дослідження рівня соматичного здоров'я (PC3) студенток економічного профілю вищих навчальних закладів міста Суми було використано метод оцінки рівня соматичного здоров'я Г. Л. Апанасенка. У дослідженні взяли участь 626 студенток I–IV курсів ВНЗ міста Суми, а саме: Сумського державного університету (n = 412) та Української академії банківської справи Національного банку України (n = 214).

Результати дослідження у студенток економічних спеціальностей рівня соматичного здоров'я показали, що абсолютна більшість студенток має

нижче за середній рівень соматичного здоров'я (табл. 1). Отримані результати тестування студенток знову підтверджують дослідження інших авторів [2] про незадовільний рівень соматичного здоров'я студентської молоді. Дані дослідження в чергове доводять висунуту нами гіпотезу про необхідність пошуку шляхів підвищення рівня фізичного здоров'я студенток за рахунок упровадження нових технологій у навчальний процес, які ґрунтуються на популярних серед студентської молоді видах спорту.

Таблиця 1

Рівень соматичного здоров'я студенток економічних спеціальностей ВНЗ міста Суми та його складові (n = 626)

Показники	$\bar{X} \pm \sigma$	Бали
Індекс ваги тіла, кг/м ²	23,02 ± 0,11	-0,54 ± 0,03
Життєвий індекс, мл/кг	54,32 ± 0,34	1,92 ± 0,05
Силовий індекс, %	51,68 ± 0,63	1,02 ± 0,07
Індекс Робінсона, у.од.	88,65 ± 0,21	0,42 ± 0,05
Проба Мартіне, с	152,11 ± 0,87	0,84 ± 0,04
ІСЗ, бали	3,67 ± 0,1	
Рівень СЗ	нижче середнього	

На сьогодні фізичне виховання й тісно пов'язані з ним психологічна та психофізична підготовка не повно виконують свої функції в загальній системі формування майбутніх професіоналів. Здебільшого це пов'язано з відсутністю відповідних комплексних програм, технологій, оскільки тільки останні можуть повноцінно забезпечувати професійну підготовку. Технологічний підхід до професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП) студентів у вищих навчальних закладах повинен забезпечувати формування в процесі навчання необхідних психофізичних якостей майбутніх спеціалістів, прикладних знань, умінь і навичок, які допоможуть їм швидко адаптуватися до виробничих умов, підвищити рівень професійної надійності.

У роботах Н. Завидівської [2], Є. Маляра [6] зазначається, що фізичне виховання у ВНЗ повинно не тільки складатися із загальної фізичної підготовки, а й розвивати та поліпшувати основні психофізичні якості. Так, на думку Л. Пилипея [7], провідними спеціальними фізичними якостями відповідно до професіограм спеціалістів економічного профілю, віднесених до інформаційно-логічної групи, є високий рівень координації рухів м'язів рук, статична витривалість м'язів тулуба, високий рівень розвитку спеціальної витривалості. А також їм характерні такі провідні психічні якості, як відчуття часу, простору, обсяг, розподіл, перемикавання, концентрація, стійкість уваги, оперативне мислення, оперативна й довготривала пам'ять, емоційна стійкість, витримка.

Так, у межах констатувального експерименту для визначення рівня розвитку психофізичних якостей студенток економічних спеціальностей окремих ВНЗ міста Суми нами було підібрано низку методик.

У експерименті взяли участь студентки економічних спеціальностей І–ІV курсів Сумського державного університету ($n = 412$) та Української академії банківської справи Національного банку України ($n = 214$).

Для визначення рівня розумової працездатності нами використовувалася коректурна проба за допомогою таблиць із кільцями Ландольта за методикою М. Зикова. Так, М. Макаренко [5], Т. Круцевич [4], вважають, що дана методика дозволяє вивчити об'єм, концентрацію, стійкість та переключення уваги, що характеризує швидкість і кількість переробленої зорової інформації. Обстежувані повинні були переглядати таблицю зліва направо, закреслюючи як можна скоріше та точніше кільця і з положенням розриву в одному з двох напрямів 6 та 9, орієнтуючись на циферблат годинника. Усі можливі місця розриву можна визначити, як розрив на 1, 3, 5, 6, 7, 9, 11 та 12 годин. Об'єм уваги оцінювали за кількістю переглянутих знаків, концентрацію – зроблених помилок. Бланк включав 10 рядків по 20 кілець з прорізом, спрямованим у різні напрямки, які були розташовані в довільному порядку.

Таблиця 2

Показники швидкості переробки зорової інформації студенток економічних спеціальностей

Показники	Дівчата ($n = 626$)	
	Статистичні показники	
	$\bar{x}$	Σ
N Кількість переглянутих знаків	68,7	4,62
A Кількість правильних знаків	10,09	2,74
B Кількість неправильних знаків	1,3	1,06
C Кількість пропущених знаків	2,12	1,47
ЧАОЗ Час аналізу знака (с)	0,29	0,02
ШОЗІ Швидкість опрацювання зорової інформації (біт/с)	2,59	0,68
КТ Коефіцієнт точності (ум.од.)	0,57	0,26
КП Коефіцієнт продуктивності (ум.од.)	39,78	19,4
S Пропускна здатність (с)	1,39	0,34

Отже, як видно з таблиці 2, показники кількості переглянутих знаків (N) студенток економічних спеціальностей становить $68,7 \pm 4,62$ знаки, аналіз кількості неправильно закреслених знаків (B) виявлений нами

складає $10,09 \pm 2,74$ знаки, що свідчить про низьку концентрацію уваги, яка, на нашу думку, потребує вдосконалення.

Дана методика допомогла виявити коефіцієнт точності (КТ) опрацювання зорової інформації студенток обраних ВНЗ. Він складає $0,57 \pm 0,26$ ум. од.

Показники коефіцієнту продуктивності (КП) склали $39,78 \pm 19,4$ ум. од. За показником швидкості опрацювання зорової інформації (ШОЗІ) виявлено рівень $2,59 \pm 0,68$ біт/с. Показники часу аналізу одного знаку (ЧАОЗ) знаходяться в межах $0,29 \pm 0,02$ секунди.

Для того, щоб визначити швидкість розумових процесів студенток економічних спеціальностей, нами обрано методику «арифметичний рахунок».

Студенткам запропоновано, згідно з методикою, здійснити прості арифметичні дії за 10-ти хвилинний відрізок часу. Відповідно до завдань, усі дії виконувалися в умі, а отримані ними результати записувати під смугою.

Отже, тестування показало, що студентки показали результат в середньому $23,73 \pm 3,85$ правильних відповідей. Якщо оцінити результат психофізичного обстеження, то швидкість мислення дівчат у даному тесті відповідає 4 балам із 9-ти можливих і знаходиться на рівні нижче за середній.

Методика «шкали», розроблена Б. Л. Покровським, дозволила нам вивчити особливості оперативної пам'яті студенток. За даною методикою дівчата повинні були складати в умі, за вказаною на квадраті стрілкою, показання приладів, одночасно розраховуючи ціну поділки кожної шкали та утримуючи при цьому в пам'яті попередню суму показників. Отримані результати необхідно одразу записати над відповідним квадратом. На виконання цього завдання нами відводилося 6 хвилин часу.

Проведене дослідження показало, що респонденти в середньому правильно виконали $5,23 \pm 1,14$ завдань. Нами встановлено, що результат виконання цього завдання дорівнює, згідно з таблицею, розробленою М. В. Макаренком, п'яти балам, а рівень розвитку оперативної пам'яті студенток знаходиться на рівні нижче за середній.

Отримані нами результати вищеописаних тестів свідчать про те, що швидкість розумових процесів, продуктивність розумових операцій та оперативної пам'яті відповідають рівню нижче за середній, тому можна говорити про низьку ефективність діючої у ВНЗ системи ППФП студенток економічних спеціальностей, яка потребує вдосконалення.

На основі власного практичного досвіду, ураховуючи диференційований підхід до вибору засобів фізичної культури, нами була розроблена спортивно-орієнтована технологія фізичного виховання на основі переважного застосування волейболу, яка спрямована на вдосконалення професійно-важливих психофізичних якостей студенток економічного профілю. У межах досліджень ми трактуємо спортивно-

орієнтовану технологію як системне поняття, що виступає синтезом новітніх науково-обґрунтованих засобів, які застосовуються у спорті та фізичному вихованні й сучасних педагогічних підходів у методиці проведення занять, які б урахували індивідуальні особливості студенток, їх мотиваційні вподобання та особисті показники фізичної підготовленості.

Відмінність нашої технології полягає в можливості її реалізації в різних формах занять, що є більш ефективним для психофізичного вдосконалення студентів, порівняно з аудиторною. Технологія спортизації фізичного виховання повинна будуватися на популярних видах спорту в молоді. Отримані результати констатувального експерименту показали, що студентки, які навчаються на економічних спеціальностях, віддають перевагу ігровим видам спорту, серед яких вони обрали волейбол.

Таким чином, заняття за авторською технологією спортизації фізичного виховання нами були включені до програми занять з фізичного виховання студенток економічних спеціальностей «Української академії банківської справи» та під час проведення секційних занять у позанавчальний час. Технологія реалізації змісту спортизованого фізичного виховання передбачала заняття обсягом шість годин на тиждень. До занять були залучені студентки II курсу економічних спеціальностей, які за станом здоров'я віднесені до основної медичної групи.

Технологія була розроблена з урахуванням особливостей навчального процесу студентів та складалася з теоретичного та практичного матеріалів, що слугувало покращенню рівня обізнаності (рис. 1).

У теоретичному компоненті нами проводилося ознайомлення із загальною та профільною термінологією, впливом фізичних навантажень на організм, його загартовуванням, контроль та самоконтроль на заняттях з фізичного виховання, особлива увага приділялася організації й методиці проведення самостійних занять з фізичного виховання в умовах вищого навчального закладу.

Практично-тренувальний компонент спрямований на підвищення показників спортивно-технічної майстерності та професійно-прикладної фізичної підготовленості. Також він містив у собі загально розвивальні вправи, що підвищують загальну працездатність і позитивно впливають на всебічний гармонійний розвиток людини.

Основа залучення до активних занять студентським спортом та популяризації серед них волейболу як виду спорту полягала в мотиваційному компоненті, у межах цього компоненту пояснювалася потреба у фізичній активності, підвищувалася зацікавленість до видів рухової активності, формувалося почуття потреби у власному самовдосконаленні, а також виховувалося розуміння покращення рівня власного здоров'я.

Така концепція дозволить, на нашу думку, сформувати у студенток навичку до систематичних занять фізичною культурою, підвищити рівень

соматичного здоров'я, покращити показники фізичної підготовленості та розвинути необхідні для студенток економічного профілю професійно важливі рухові якості, що сприятиме їх успішній соціалізації на всіх етапах життєдіяльності.

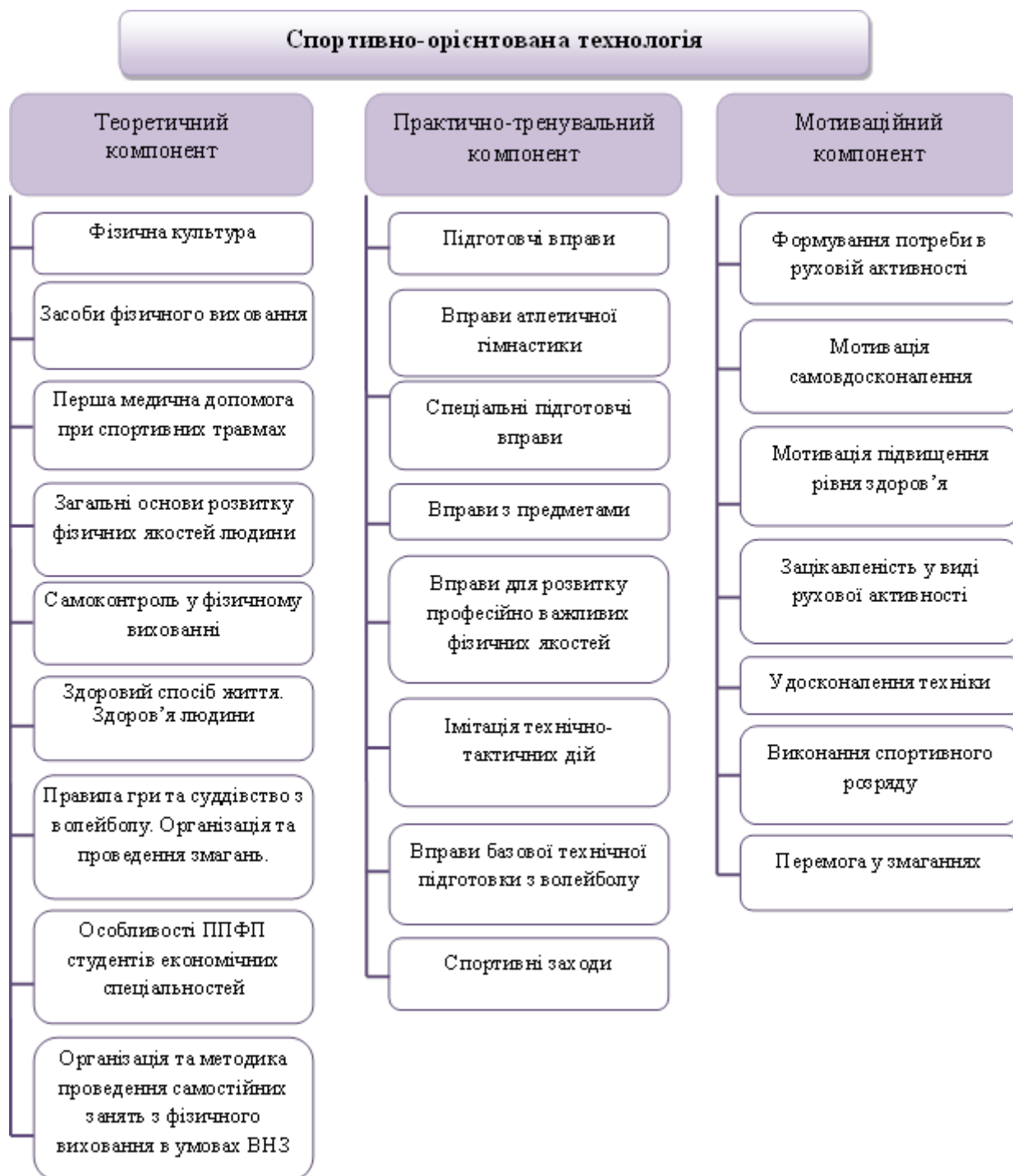

Рис. 1. Структурно-логічна схема розробленої спортивно-орієнтованої технології фізичного виховання для вдосконалення психофізичних якостей

Теоретичний матеріал подавався нами як у ході практичних занять, так і під час запропонованих нами занять-тренінгів. Тренінг – навчальна форма, яка з'явилася досить недавно, але здобула широку популярність у сучасній освітянській системі. На відміну від навчання в межах освітніх програм, орієнтованих на систему знань, тренінги у своїй основі передбачають розвиток навичок самостійного засвоєння учасниками процесу нового досвіду. Тому тренінги були включені до теоретичного компоненту запропонованої нами технології з метою отримання зворотної інформації про представлену на самостійне вивчення викладачем тему.

У наших дослідженнях була запропонована спортивно-орієнтована технологія фізичного виховання В. Платонова [8], що складалася з трьох загальноприйнятих частин (підготовчої, основної, заключної), кожна з яких поділялася на блоки та розв'язувала певні завдання.

Підготовча частина заняття, за розробленою спортивно-орієнтованою технологією для студенток економічних спеціальностей, містила в собі інформаційний блок, який складався із повідомлення про завдання на занятті, вивчення термінології виду спорту, правил проведення змагань, використовувалися методичні вказівки щодо якості виконання вправ, правильної постави, чіткості виконання рухів тощо. Завдання розминочного блоку полягало в підготовці студентів до виконання основного навантаження, для цього використовували вправи загально-розвивального характеру, вправи спеціальної фізичної підготовки, вправи на гнучкість з невеликою амплітудою рухів тощо.

Ми пам'ятали, що спортивно-орієнтована технологія повинна не тільки позитивно впливати на покращення ігрових можливостей студенток, а й підвищувати рівень їх фізичного здоров'я.

Тому основна частина розробленої нами технології була розділена на два блоки: техніко-тактичний блок та допоміжний.

Техніко-тактичний блок був спрямований на вивчені техніки і тактики виду спорту, містив вправи, що сприяють збільшенню можливостей основних функціональних систем, підвищення рівня фізичної підготовленості, містив імітаційні вправи тощо. Техніко-тактичний блок включав спеціальні елементи гри у волейбол, тренування окремих видів подач, захисту, загальних правил ведення гри. Навантаження супроводжувалося поступовим і послідовним нарощуванням інтенсивності за рахунок координаційної складності та амплітуди виконуваних рухів.

Допоміжний блок був спрямований на покращення рівня ППФП студенток економічних спеціальностей. На думку Л. Пилипея [7], передумовою для розвитку професійно важливих фізичних якостей є формування оптимального високого рівня здоров'я студентів. Тому допоміжний блок містив у собі вправи для розвитку як загальної та спеціальної фізичної підготовки, а також вправи для зміцнення нервової,

серцево-судинної і дихальної системи, вправи загальної і статичної витривалості, сили м'язів шиї, плечового поясу й тулуба.

Органічним завершенням заняття була заключна частина, яка містила відновлювальний блок, що включав вправи на релаксацію, вправи дихальної гімнастики тощо.

Ураховуючи специфіку навчального процесу у ВНЗ, одним із найважливіших аспектів спортизованого фізичного виховання студентів є розподіл засобів та методів навчання в річному циклі навчально-тренувального процесу на чотирьох етапах підготовки [9].

Річний цикл тренувального процесу за запропонованою технологією розподілявся на чотири етапи реалізації: початковий, втягуючий, тренувальний та підтримуючий.

Кожен етап був різний за терміном та структурою засобів тренування. Вирішувалися завдання підвищення рівня фізичного здоров'я, фізичної підготовленості, обізнаності в галузі фізичної культури та спорту, підтримки рівня спортивної працездатності та вдосконалення психофізичних якостей студенток економічних спеціальностей.

Висновки.

1. Аналіз науково-методичної літератури показав, що чинна система фізичного виховання студентів, що склалася в державі, є малоефективною для покращення мотивації студентів до занять фізичними та спортивними вправами, підвищення рівня фізичної підготовленості, здоров'я, вона не забезпечує професійну готовність випускників до виробничої діяльності в подальшому житті.

2. Результати дослідження свідчать, що абсолютна більшість студенток має низький і нижче за середній рівень соматичного здоров'я ($IC3 \leq 3$ бали), який, не зважаючи на певне відсоткове коливання, має стійку тенденцію до погіршення протягом усього періоду навчання.

3. Показники психофізичного розвитку студенток економічних спеціальностей відповідають рівню нижче за середній та говорять про те, що нині діюча система професійно-прикладної фізичної підготовки є неефективною та потребує вдосконалення.

4. У зв'язку з цим виникла необхідність критичного перегляду організації і змісту фізкультурно-спортивної роботи у ВНЗ. Змінити ситуацію, що склалася, можливо в межах реалізації спортивно-орієнтованого фізичного виховання, основою якого є творче використання передових методик, напрацьованих у галузі фізичного виховання студентів і спорті.

5. За результатами констатувального експерименту нами розроблена спортивно-орієнтована технологія фізичного виховання на основі переважного застосування волейболу, концептуальною основою технології є використання засобів та методів фізичного виховання й спортивного тренування для психофізичного вдосконалення студенток економічних спеціальностей.

У подальшій перспективі актуальною вважаємо розроблену спортивно-орієнтовану технологію фізичного виховання, яка позитивно впливатиме на розвиток психофізичних якостей студенток інших спеціальностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волков В. Л. Основи теорії та методики фізичної підготовки студентської молоді : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / В. Л. Волков. – К. : Освіта України, 2008. – 256 с.
2. Завидівська Н. Шляхи оптимізації фізкультурно-спортивної діяльності студентів вищих навчальних закладів / Н. Завидська, І. Ополонець // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я в сучасному суспільстві : зб. наук. праць / за ред. А. В. Цьось. – Луцьк, 2010. – № 2. – С. 50–54.
3. Кібальник О. Я. Оздоровчий фітнес. Теорія і методика викладання : навч.-метод. посібник для студентів. – Суми, 2010. – 229 с.
4. Круцевич Т. Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді : [навч. посіб.] / Т. Ю. Круцевич, М. І. Воробйов, Г. В. Безверхня. – К. : Олимп. л-ра, 2011. – 224 с.
5. Макаренко М. В. Основи професійного відбору військових спеціалістів та методика вивчення індивідуальних психофізіологічних відмінностей між людьми / М. В. Макаренко. – К. : Інститут фізіології імені О. О. Богомольця НАН України, науково-дослідний центр гуманітарних проблем збройних сил України. – К., 2006. – 365 с.
6. Маляр Є. І. Розвиток професійно-важливих якостей студентів спеціальності «Опадаткування» засобами футболу : автореф. дис. на здобуття канд. наук з фіз. вих : спец. 24.00.02 / Є. І. Маляр. – Львів, 2008. – 22 с.
7. Пилипей Л. П. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів засобами хокею на траві / Л. П. Пилипей, М. С. Шаповал // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту. – Харків, 2010. – № 1. – С. 100–104.
8. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте / В. Н. Платонов. – К., 2004. – 808 с.
9. Салатенко І. О. Психофізичне вдосконалення студенток економічних спеціальностей під впливом спортивно-орієнтованої технології на основі переважного застосування волейболу / І. О. Салатенко, О. Я. Дубинська // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 12. – С. 73–79.
10. Темченко В. О. Спортивно-орієнтоване фізичне виховання у вищих навчальних закладах із застосуванням інформаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ст. канд. наук з фіз. вих : спец. 24.00.02 / О. В. Темченко. – Дніпропетровськ, 2015. – 22 с.

REFERENCES

1. Volkov, V. L. (2008) *Osnovy teorii ta metodyki fizychnoi pidhotovky studentskoi molodi [Basic theory and methods of physical training of students]*. Kyiv: Osvita Ukrainy.
2. Zavydivska, N. Opolonets, I. (2010). Shliakhy optimizatsii fizkulturno-sportyvnoi diialnosti studentiv vyshchych navchalnykh zakladiv [Ways of optimization of sports of college students]. *Fizychne vykhovannia, sport i kultura zdorovia v suchasnomu suspilstvi*, 2, 50–54. Lutsk.
3. Kibalnyk, O. Ja. (2010). *Ozdorovchyi fitnes. Teoriia i metodyka vykladannia [Health Fitness. Theory and Methods of Teaching]*. Sumy.

4. Krutsevich, T. Yu. Vorobiov, M. I., Bezverkhnia, H. V. (2011). *Kontrol u fizychnomu vykhovanni ditei, pidlitkiv i molodi* [Control in physical education of children, adolescents and youth]. Kiev: Olimp. I-ra.
5. Makarenko, M. V. (2006). *Osnovy profesiinoho vidboru viiskovykh spetsialistiv ta metodyka vyvchennia indyvidualnykh psykhofiziologichnykh vidminnostei mizh liudmy* [Fundamentals of professional selection of military specialists and methods of study of individual physiological differences between people]. Institut fiziologii imeni O. O. Bohomoltsia NAN Ukrainy, naukovo-doslidnyi tsentr humanitarnykh problem zbroinykh syl Ukrainy, Kyiv.
6. Maliar, Ye. I. (2008). Rozvytok profesiino-vazhlyvykh yakosti studentiv spetsialnosti "Opadatkuvannia" zasobamy futbolu [Development of professionally important qualities of students of specialty "Taxation" by means of football] (PhD thesis abstract). Lviv.
7. Pilipei, L. P., Shapoval, M. S. (2010). Profesiino-prykladna fizychna pidhotovka studentiv zasobamy hokeiu na travi [Professional-applied physical training of students by means of field hockey]. *Pedahohika, psykhologhiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia ta sportu*, 1, 100–104. Kharkiv.
8. Platonov, V. N. (2004). *Sistema podhotovki sportsmenov v olimpiiskom sporte* [System of athletes training in Olympic sports]. Kiev.
9. Salatenko, I. O. Dubinska, O. Ya. (2015). Psykhofizychnе vdoshkonalennia studentok ekonomichnykh spetsialnostei pid vplyvom sportyvno-oriientovanoi tekhnolohii na osnovi perevazhnogo zastosuvannia voleibolu [Psychophysical improvement of economic specialties of students under the influence of sports-oriented technology based on the use of pre-emptive volleyball]. *Pedahohika, psykhologhiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu*, 12, 73–79.
10. Temchenko, V. O. *Sportyvno-oriientovane fizychnе vykhovannia u vishchyykh navchalnykh zakladakh iz zastosuvanniam informatsiinykh tekhnolohii* [Sports-oriented physical education in higher education institutions through information technology] (PhD thesis abstract). Dnipropetrovsk.

РЕЗЮМЕ

Дубинская Оксана, Салатенко Иван. Спортивно-ориентированное физическое воспитание студенток экономического профиля.

Разработана и научно обоснована спортивно-ориентированная технология физического воспитания на основе преимущественного применения волейбола, направленная на психофизическое совершенствование студенток экономических специальностей, повышение уровня соматического здоровья и физической подготовленности, концептуальной основой которой является использование средств и методов физического воспитания и спортивной тренировки, соревновательной деятельности, формирование позитивной мотивации к регулярным занятиям физическими и спортивными упражнениями с использованием различных форм занятий.

Ключевые слова: физическое воспитание, студентки экономических специальностей, профессионально-прикладная физическая подготовка, спортивно-ориентированная технология.

SUMMARY

Dubinska Oksana, Salatenko Ivan. Sports-oriented physical training of female students of economic profile.

The article presents the research results of physical exercises motivation in female students of economics; the analysis of physical health indicators and the baseline level of professionally important psychophysical qualities is conducted.

Our research made it possible to determine popular types of motor activity in female students. Thus, the girls need to be engaged in organized sports games, including volleyball, which was chosen by 30.5 % of survey respondents, and different types of fitness chosen by 27.1 % of respondents.

The research results have shown that the physical health level of the vast majority of female students of economics is lower than an average one. The obtained test results have supplemented the findings of other researchers about unsatisfactory level of physical fitness among students.

The test results of psychophysical qualities of female students of economics show that the level of their attention, mental processes speed, mental performance and memory operations corresponds to the level lower the average one, so that we can state of the low efficiency of the current physical and vocational training of students of economics in the higher educational establishment, it needs to be improved.

Taking into consideration the data of ascertaining experiment, we assume that the improvement of psychophysical qualities of female students of economics is completely possible by introducing new technologies based on profession-oriented physical education program.

We have developed and scientifically substantiated sports-oriented technology based on prevalence of volleyball practicing; the conceptual basis of this technology lies in the wide use of means and methods of physical culture and sports training, competitive activities, formation of positive motivation for regular physical training and sport exercises using various types of classes.

Key words: *physical education, students of economical specialties, professionally-applied physical training, sports-oriented technology.*

УДК 371.13

Юлія Журат

Чернівецький національний

університет імені Юрія Федьковича

ORCID ID 0000/0003-3535-9817

DOI 10.24139/2312-5993/2017.01/048-058

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ

У статті теоретично обґрунтовано умови розвитку пізнавального інтересу майбутніх фахівців дошкільної освіти на початковому етапі навчання. Визначено, що для гармонійного виховання та якісного початку освітнього процесу маленьких особистостей необхідно готувати професійних, небайдужих, творчих майбутніх вихователів дошкільного навчального закладу. Актуальним сьогодні є впровадження в навчально-виховний процес таких засобів активізації, як формування й активізація інтелектуальної діяльності особистості; нашарування та ускладнення інтелектуальних завдань, доповнюючи їх практичними навичками; мотиваційно-емоційна атмосфера навчально-виховного процесу, постійне емоційне спонукання до навчального процесу; активна сприятлива комунікація.